

تاریخ آزمون: ۱۴۰۱/۱۲/۲۴

زمان برگزاری: ۵۰ دقیقه

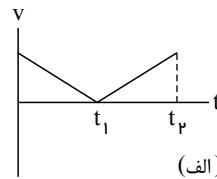
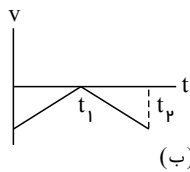
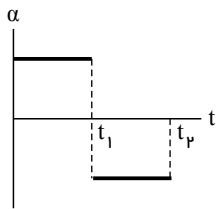
نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: بی نام

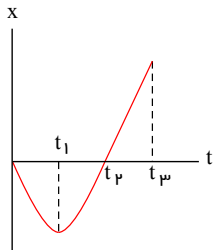
علامه طباطبائی مشهد

۱. سرعت متوسط خودرویی که از حالت سکون با شتاب $1,5 m/s^2$ در امتداد محور x به حرکت در می‌آید در $4s$ اول حرکت چند متر بر ثانیه است؟

۲. نمودار شتاب - زمان متحرکی مطابق شکل روبه‌رو است. کدامیک از نمودارهای سرعت - زمان زیر می‌تواند متناظر با این نمودار شتاب - زمان باشد؟ توضیح دهید.

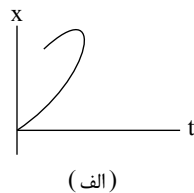
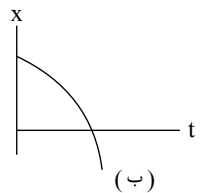


۳. نمودار مکان - زمان متحرکی که روی خط راست حرکت می‌کند مطابق شکل زیر است. (نمودار در بازه زمانی صفر تا t_2 سهمی و در بازه زمانی t_2 تا t_3 خط راست می‌باشد).



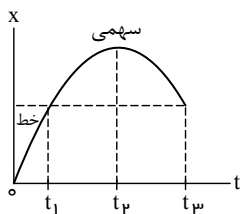
(الف) نوع حرکت متحرک در بازه‌های زمانی صفر تا t_1 ، t_1 تا t_2 و t_2 تا t_3 را تعیین کنید.
(ب) در چه لحظه‌ای جهت حرکت متحرک تغییر کرده است؟

۴. با توجه به شکل زیر، توضیح دهید کدامیک از نمودارهای مکان - زمان (الف) یا (ب) می‌تواند نشان‌دهنده نمودار مکان - زمان یک متحرک باشد؟



۵. معادله مکان - زمان متحرکی که بر خط راست، بر روی محور x حرکت می‌کند در SI به صورت: $x = t^2 - 5t + 6$ است.
(الف) نوع حرکت متحرک را در بازه‌های زمانی مختلف مشخص کنید.
(ب) تندی متوسط متحرک را در بازه زمانی $t_1 = 2s$ تا $t_2 = 3s$ بیابید.

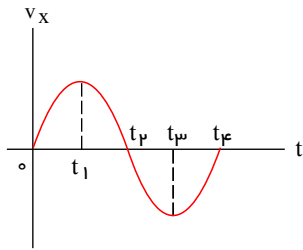
۶. (الف) مطابق شکل زیر، خانه‌های خالی جدول زیر را کامل کنید. (نمودار در t_1 ثانیه اول خط راست و بعد از آن سهمی است)



بازه زمانی	نوع حرکت	علامت سرعت	علامت شتاب
صفر تا t_1	یکنواخت	(۱)	
t_1 تا t_2	(۲)		(۳)
t_2 تا t_3	(۴)	منفی	(۵)

(ب) نمودار سرعت - زمان متحرک را به‌طور کیفی رسم کنید.

۷ نمودار سرعت زمان متحرکی که روی محور x حرکت می‌کند، مطابق شکل زیر است. با توجه به نمودار، درستی یا نادرستی جمله‌های



زیر را مشخص کنید. الف) در بازه زمانی صفر تا t_1 ، شتاب متحرک در جهت مثبت است.

ب) در بازه زمانی t_1 تا t_2 ، علامت سرعت متوسط متحرک، منفی است.

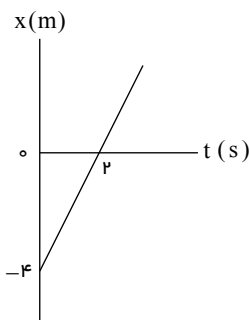
ج) نوع حرکت جسم در بازه زمانی t_2 تا t_3 ، کندشونده است.

د) شتاب حرکت جسم در لحظه t_3 ، صفر است.

ه) اندازه جابه‌جایی جسم در بازه زمانی t_2 تا t_4 ، صفر است.

۸ شکل زیر، نمودار مکان - زمان متحرکی را نشان می‌دهد که با سرعت ثابت در امتداد محور x حرکت می‌کند. معادله مکان - زمان

متحرک را بنویسید.



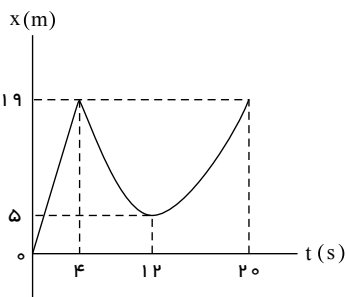
۹ شکل زیر، نمودار مکان - زمان دوچرخه‌سواری را نشان می‌دهد که روی مسیری مستقیم در حال حرکت است.

الف) بیشترین فاصله دوچرخه‌سوار از مبدأ چند متر است؟

ب) در کدام بازه زمانی دوچرخه‌سوار در خلاف جهت محور x حرکت می‌کند؟

پ) مسافت طی شده توسط دوچرخه‌سوار در بازه زمانی $t_0 = 0s$ تا $t_1 = 20s$ چند متر است؟

ت) اندازه سرعت متوسط دوچرخه‌سوار در بازه زمانی $t_1 = 4s$ تا $t_2 = 20s$ را بدست آورید.



۱۰ معادله سرعت زمان متحرکی که در امتداد محور x حرکت می‌کند در SI به صورت $v = -2t + 6$ است.

الف) سرعت متحرک در $t = 4s$ چند m/s است؟

ب) در بازه زمانی $t_1 = 1s$ تا $t_2 = 5s$ سرعت متوسط و تندی متوسط متحرک را در SI بنویسید.

پ) اگر $x_0 = -5m$ باشد، نمودار مکان - زمان این متحرک را رسم کنید.

ت) در بازه زمانی $t = 0s$ تا $t = 6s$ آیا بردار مکان متحرک با بردار سرعت متحرک جسم هم‌سو می‌شود؟ با بردار شتاب چطور؟

۱۱ معادله مکان - زمان متحرکی که با شتاب ثابت روی خط راست حرکت می‌کند، در SI به صورت $x = 2t^2 - t$ است. معادله سرعت -

زمان این متحرک را به دست آورید.

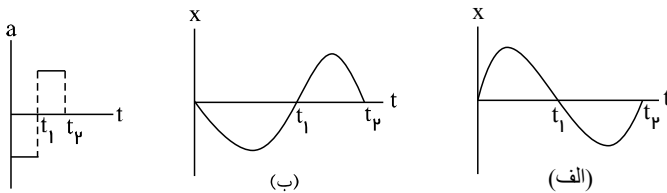
۱۲ متحرکی در راستای محور x با شتاب ثابت در حرکت است. در مکان $x_1 = +10m$ سرعت متحرک $+4 \frac{m}{s}$ و در $x_2 = +20m$

سرعت متحرک $+6 \frac{m}{s}$ است.

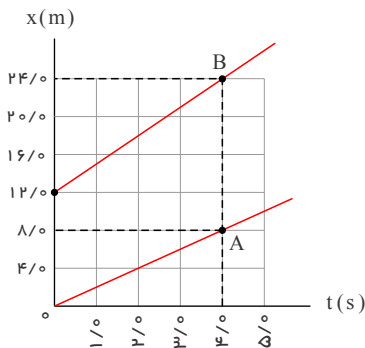
الف) شتاب حرکت متحرک چقدر است؟

ب) پس از چند ثانیه سرعت متحرک از $+4 \frac{m}{s}$ به سرعت $+6 \frac{m}{s}$ می‌رسد؟

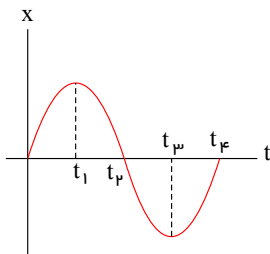
۱۳ نمودار شتاب - زمان متحرکی که در امتداد محور X حرکت می‌کند، مطابق شکل زیر است. توضیح دهید کدام یک از نمودارهای مکان - زمان شکل‌های (الف) یا (ب) می‌تواند متناظر با این نمودار شتاب - زمان باشد؟



۱۴ شکل مقابل، نمودار مکان - زمان دو متحرک A و B را نشان می‌دهد که در راستای محور x حرکت می‌کنند. سرعت هر متحرک را پیدا کنید و معادله مکان - زمان آن‌ها را بنویسید.



۱۵ نمودار مکان - زمان متحرکی مطابق شکل زیر است. با توجه به نمودار، به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.



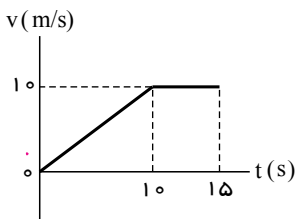
- (الف) نوع حرکت جسم شتاب‌دار است یا یکنواخت؟
- (ب) شیب بین دو لحظه دلخواه از نمودار، معرف چه کمیتی است؟
- (ج) در چه لحظه‌هایی پس از شروع حرکت، متحرک به مبدأ مکان می‌رسد؟
- (د) در لحظه t_1 ، اندازه‌ی سرعت جسم چقدر است؟

۱۶ درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را با کلمات (درست) یا (نادرست) در پاسخ‌نامه مشخص کنید.

الف هواپیمایی که بر روی باند پرواز حرکت می‌کند تا به شرایط برخاستن برسد، دارای شتاب تقریباً ثابت است.

ب در حرکت بر روی خط راست، اگر بردار سرعت و بردار شتاب هم‌جهت باشند، حرکت تندشونده است.

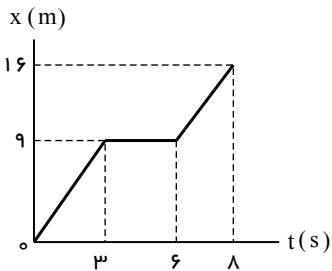
۱۷ نمودار سرعت - زمان متحرکی که در راستای محور x حرکت می‌کند و در لحظه $t = 0$ از مکان $x = 0$ می‌گذرد همانند شکل زیر است. سرعت متوسط این متحرک در بازه زمانی صفر تا ۱۵s را حساب کنید.





علامه طباطبائی - مشهد

۱۸ شکل روبه‌رو نمودار مکان - زمان حرکت یک متحرک که در راستای محور x حرکت می‌کند را نشان می‌دهد؟ الف) در کدام لحظه، متحرک بیشترین فاصله از مبدأ مختصات را دارد؟



ب) سرعت متوسط متحرک در بازه زمانی $6s$ تا $8s$ چند متر بر ثانیه است؟
پ) مسافت طی شده در بازه زمانی صفر تا $8s$ چند متر است؟

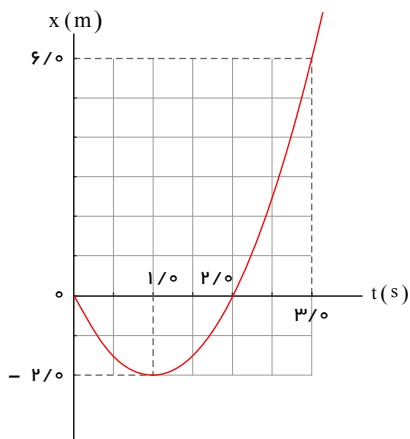
۱۹ تعریف کنید:

الف) بردار جابه‌جایی ب) بردار مکان

۲۰ معادله سرعت - زمان متحرکی در SI به صورت $v = -2t + 1$ است. جابه‌جایی متحرک در بازه زمانی $t_1 = 0s$ تا $t_2 = 3s$ چند متر است؟

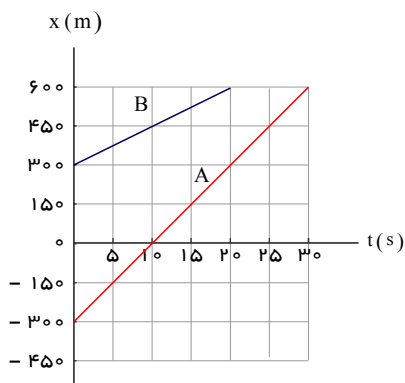
۲۱ جسمی به جرم 40 کیلوگرم روی سطح افقی قرار دارد. اگر نیروی افقی $F = 300N$ بر جسم اثر کند، جسم در آستانه حرکت قرار می‌گیرد. واکنش زمین در برابر حرکت جسم چند نیوتون است؟

۲۲ شکل زیر، نمودار مکان - زمان متحرکی را نشان می‌دهد که در امتداد محور x با شتاب ثابت در حرکت است.



الف) سرعت متوسط متحرک در بازه زمانی صفر تا 300 ثانیه، چند متر بر ثانیه است؟
ب) معادله مکان - زمان متحرک را بنویسید.
پ) سرعت متحرک را در لحظه $t = 300s$ پیدا کنید.
ت) نمودار سرعت - زمان متحرک را رسم کنید.

۲۳ شکل زیر، نمودار مکان - زمان دو خودرو را نشان می‌دهد که روی یک خط راست حرکت می‌کنند.



الف) معادله حرکت هریک از آن‌ها را بنویسید.
ب) اگر خودروها با همین سرعت حرکت کنند، در چه زمان و مکانی به هم می‌رسند؟



علامه طباطبائی_مشهد

۲۴ * معادله حرکت جسمی در SI به صورت $x = t^3 - 3t^2 + 4$ است.

الف) مکان متحرک در $t = 0$ s و $t = 2$ s را به دست آورید.

ب) سرعت متوسط جسم در بازه زمانی صفر تا ۲ ثانیه را پیدا کنید.



پاسخنامه تشریحی

۱

$$\Delta x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t \rightarrow \Delta x = \frac{1}{2} \times (1,5) \times (4)^2 + 0 \rightarrow \Delta x = 12m$$

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \rightarrow v_{av} = \frac{12}{4} = 3m/s \rightarrow v_{av} = 3m/s$$

۲ نمودار (ب)، علامت شتاب در هر بازه زمانی نمودار شتاب - زمان، متناظر با شیب خط نمودار سرعت - زمان است.

۳ الف) کندشونده با شتاب ثابت از t_1 تا t_2 ، تندشونده با شتاب ثابت از t_1 تا t_2 ، یکنواخت از t_2 تا t_3 .

(ب) در لحظه t_1

۴ نمودار (ب)، در برخی نقاط شکل (الف)، متحرک در یک لحظه در دو مکان است که این ممکن نیست.

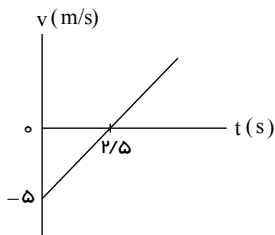
۵ قدم اول: معادله $(x - t)$ درجه دوم است. بنابراین، حرکت شتابدار با شتاب ثابت است. برای تعیین نوع حرکت می‌توان از نمودار $(v - t)$ کمک گرفت. بنابراین، ابتدا a و v_0 را مشخص کرده، معادله $(v - t)$ را می‌نویسیم، سپس آن را رسم می‌کنیم:

$$\begin{cases} x = t^2 - 5t + 6 \\ x = (\frac{1}{2}a)t^2 + (v_0)t + x_0 \end{cases} \rightarrow \begin{cases} a = 2m/s^2 \\ v_0 = -5m/s \\ x_0 = +6m \end{cases}$$

$$\rightarrow v = at + v_0 = 2t - 5 \rightarrow v = 2t - 5$$

نکته مهم: هرگاه ضریب t^2 و t در معادله درجه دوم مکان - زمان مختلف‌العلامت باشند، حتماً حرکت متحرک به صورت رفت و برگشت است. ابتدا کندشونده بوده، متوقف شده و به صورت تندشونده بازمی‌گردد.

قدم دوم: رسم نمودار $(v - t)$



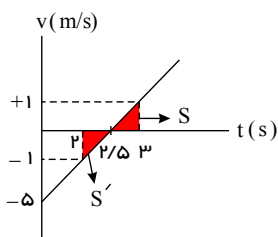
قدم سوم: در بازه زمانی صفر تا $2,5s$:

$$\begin{cases} \text{و حرکت کند شونده} & a > 0 \\ v < 0 \end{cases}$$

در بازه زمانی $2,5$ به بعد:

$$\begin{cases} \text{و حرکت تند شونده} & a > 0 \\ v > 0 \end{cases}$$

(ب) دقت می‌کنیم برای محاسبه تندی متوسط به مسافت احتیاج داریم نه جابه‌جایی. می‌دانیم مجموع کل مساحت سطح زیر نمودار $(v - t)$ برابر (l) طی شده، توسط متحرک است.



$$v = 2t - 5 \begin{cases} t_1 = 2s \rightarrow v_1 = -1m/s \\ t_2 = 3s \rightarrow v_2 = +1m/s \end{cases} \rightarrow \begin{cases} S = S' = \frac{1}{2} \times 1 \times 0,5 = 0,25m \\ L = S + S' = 2S = 0,5m \end{cases}$$

$$s_{av}^{\text{تندی متوسط}} = \frac{l}{\Delta t} = \frac{0,5m}{(3-2)(s)} = 0,5m/s$$

۶ الف) (۱): مثبت است. (چون شیب خط مماس مثبت است)

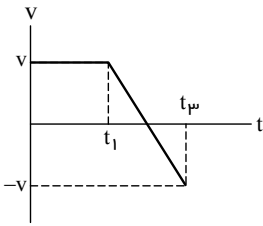
(۲): حرکت شتابدار با شتاب ثابت کندشونده است.

(۳): علامت شتاب منفی است. (چون جهت تقعر منحنی رو به پایین است)

(۴): حرکت شتابدار با شتاب ثابت تندشونده است.

(۵): علامت شتاب، منفی است. (چون جهت تقعر منحنی رو به پایین است)

اگر به نمودار $x - t$ توجه شود، به دلیل تقارن سهمی اندازه شیب خطوط مماس در لحظات t_1 و t_2 یکی است. فقط در $t = t_1$ ، $v > 0$ و در $t = t_2$ ، $v < 0$ خواهد بود.



۷ الف) درست (ب) نادرست (ج) نادرست (د) درست (ه) نادرست

۸

$$x = vt + x_0 \rightarrow 0 = 2v + (-4) \rightarrow v = 2m/s$$

$$x = 2t - 4$$

۹

(ب) ۴ ثانیه تا ۱۲ ثانیه

الف) ۱۹ متر

(ت) صفر است چون جابه‌جایی در این بازه زمانی صفر است.

$$(پ) 19 + 14 + 14 = 47m$$

۱۰

الف

$$t = 4s \rightarrow v = -2 \times 4 + 6 \rightarrow v = -2m/s$$

ب

برای یافتن سرعت متوسط، چند راه وجود دارد که به تعدادی از آنها اشاره می‌کنیم:

روش اول: چون معادله سرعت - زمان درجه اول است، حرکت شتاب‌دار با شتاب ثابت است. بنابراین از معادلات این نوع حرکت استفاده می‌کنیم.

$$\begin{cases} t_1 = 1s \rightarrow v_1 = -2 \times 1 + 6 \rightarrow v_1 = 4m/s \\ t_2 = 5s \rightarrow v_2 = -2 \times 5 + 6 \rightarrow v_2 = -4m/s \end{cases} \Rightarrow v_{av} = \frac{v_1 + v_2}{2} = \frac{4 + (-4)}{2} = 0$$

روش دوم:

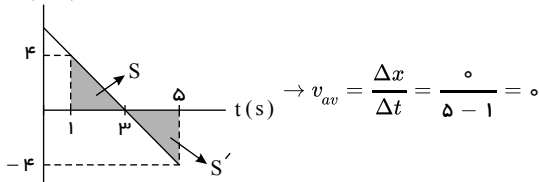
$$\begin{cases} x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t + x_0 \xrightarrow{\text{در حالت کلی}} \Delta x = \frac{1}{2}a\Delta t^2 + v_1 \Delta t \\ v = -2t + 6 \xrightarrow{v=at+v_0} \begin{cases} a = -2m/s^2 \\ v_0 = 6m/s \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \Delta x = \frac{1}{2}(-2)(4)^2 + 4 \times 4 = -16 + 16 = 0 \\ \Delta t = 5 - 1 = 4s \\ v_{t=1s} = v_1 = -2 \times 1 + 6 = 4m/s \end{cases} \Rightarrow v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{0}{5-1} = 0 \end{cases}$$

روش سوم: استفاده از رسم نمودار

$$v = -2t + 6 \Rightarrow (t = 1s, v = 4m/s), (t = 5s, v = -4m/s)$$

$$S = S' = \frac{1}{2}(4)(4) = 8m \rightarrow \Delta x = S - S' = 0$$

v (m/s)



برای یافتن تندی متوسط:

$$\text{مسافت طی شده} = S + S' = 8m + 8m = 16m \rightarrow s_{av} = \frac{l}{\Delta t} = \frac{16m}{8s} = 2m/s$$

با داشتن a و v_0 و x_0 ابتدا معادله مکان - زمان را می‌نویسیم:

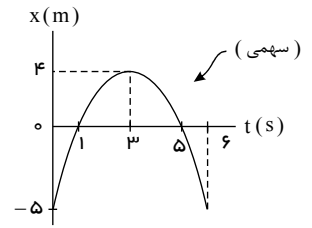
$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t + x_0 \rightarrow x = \frac{1}{2}(-2)t^2 + 6t - 5 \Rightarrow x = -t^2 + 6t - 5$$

$$x = 0 \rightarrow -(t^2 - 6t + 5) = -(t-1)(t-5) = 0 \Rightarrow t = 1s, t = 5s$$

$$t = 0 \rightarrow x = -5m$$

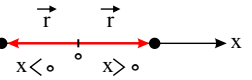
$a < 0 \rightarrow$ جهت تقعر سهمی مکان زمان رو به پایین $a < 0$

$$t = 3s \rightarrow x = 4m$$



بردار مکان متحرک: $\vec{r} = x\vec{i}$ می باشد. جهت بردار \vec{r} به علامت x وابسته است.

حال بررسی می کنیم در هر بازه زمانی چه رخ داده است. در کل، زمان حرکت در بازه $t = 0$ تا $t = 6s$ ، علامت شتاب منفی است. علامت سرعت



همبستگی به علامت شیب خط مماس بر نمودار دارد:

$$1s \text{ تا } 3s \begin{cases} x < 0 \\ a < 0 \\ v > 0 \end{cases} \quad 3s \text{ تا } 5s \begin{cases} x > 0 \\ a < 0 \\ v < 0 \end{cases} \quad 5s \text{ تا } 6s \begin{cases} x > 0 \\ a < 0 \\ v < 0 \end{cases}$$

بنابراین، بردار مکان و بردار سرعت در بازه های $1s$ تا $3s$ و $5s$ تا $6s$ و $3s$ تا $5s$ و $1s$ تا $3s$ هم سو هستند.

۱۱

$$a = 4 \frac{m}{s^2} \quad v_0 = -1 \frac{m}{s}$$

$$v = at + v_0 \quad v = 4t - 1$$

۱۲ (الف)

$$v^2 = v_0^2 + 2a(x_2 - x_1)$$

$$36 = 16 + 2a(10)$$

$$a = 1 \frac{m}{s^2}$$

(ب)

$$v_{av} = \frac{v + v_0}{2}$$

$$\frac{10}{\Delta t} = \frac{6 + 4}{2}$$

$$\Delta t = 2s$$

۱۳ در نمودار مکان - زمان، جهت تقعر باید در بازه صفر تا t_1 رو به پایین و در بازه زمانی t_1 تا t_2 جهت تقعر رو به بالا باشد. نمودار (الف).

۱۴ متحرک A در لحظه های $0s$ و $4s$ در مکان های $0m$ و $8m$ قرار دارد.

$$v_A = \frac{8m - 0m}{4s - 0s} = 2m/s$$

مکان اولیه متحرک A (مکان در لحظه صفر)، $0m$ است ($x_{0A} = 0m$).

$$x_A = v_A t + x_{0A} \Rightarrow x_A = 2t + 0 \Rightarrow x_A = 2t$$

همچنین متحرک B در لحظه های $0s$ و $4s$ در مکان های $12m$ و $24m$ قرار دارد.

$$v_B = \frac{24m - 12m}{4s - 0s} = 3m/s$$

مکان اولیه متحرک B (مکان در لحظه صفر)، $12m$ است ($x_{0B} = 12m$).

$$x_B = v_B t + x_{0B} \Rightarrow x_B = 3t + 12$$

۱۵ (الف) شتاب دار (ب) سرعت متوسط (ج) t_p و t_f (د) صفر

۱۶

الف درست

ب درست

۱۷

$$\Delta x = s_{v-t} = \frac{(15 + 5) \times 10}{2} = 100 \text{ m}$$

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{100}{15} \approx 6,6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

۱۸ الف ۸s (ب)

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t}$$

$$v_{av} = \frac{16 - 9}{8 - 6} = 3,5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

۱۶m (ب)

۱۹ الف پاره خط جهت داری که مکان آغازین حرکت را به مکان پایانی حرکت وصل می کند. (ب برداری است که مبدأ مکان را در هر لحظه به مکان ذره در آن لحظه متصل می کند.

۲۰

$$\Delta x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t \rightarrow \Delta x = \frac{1}{2}(-2)t^2 + t = -t^2 + t \Rightarrow \Delta x = -9 + 3 = 0 = -6m$$

۲۱ برای محاسبه نیروی سطح تکیه گاه داریم (چون جسم در آستانه حرکت است، $F = 300 \text{ N}$ است):

$$R = \sqrt{F_N^2 + f_s^2}$$

$$f_s = 300 \text{ N}, F_N = mg \Rightarrow R = \sqrt{(300)^2 + (300)^2} = 500 \text{ N}$$

۲۲ الف متحرک در لحظه های ۰s و ۳s به ترتیب در مکان های ۰m و ۶m قرار دارد.

$$v_{av} = \frac{x_2 - x_0}{t_2 - t_0} = \frac{6m - 0m}{3s} = 2 \text{ m/s}$$

(ب) مکان اولیه متحرک صفر است ($x_0 = 0$) و متحرک در لحظه های ۱s و ۲s به ترتیب در مکان های ۲m و ۰m قرار دارد.

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t + x_0 \xrightarrow{x_0=0} x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t$$

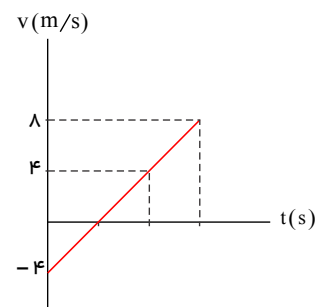
$$\begin{cases} t = 1s \Rightarrow -2 = \frac{a}{2} + v_0 \Rightarrow a + 2v_0 = -4 \\ t = 2s \Rightarrow 0 = 2a + 2v_0 \Rightarrow a + v_0 = 0 \end{cases} \Rightarrow v_0 = -4 \text{ m/s}, a = +4 \text{ m/s}^2$$

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t \Rightarrow x = 2t^2 - 4t$$

(ب)

$$v = at + v_0 = 4t - 4 \xrightarrow{t=3s} v(3s) = 8 \text{ m/s}$$

(ت)



۲۳ الف مکان اولیه خودروهای A و B به ترتیب $x_{0A} = -300 \text{ m}$ و $x_{0B} = +300 \text{ m}$ است و در لحظه $t = 10 \text{ s}$ به ترتیب در مکان های $x_{1A} = 0 \text{ m}$ و $x_{1B} = +450 \text{ m}$ قرار دارند.

$$\begin{cases} x_A = v_A t + x_{0A} \\ x_B = v_B t + x_{0B} \end{cases} \xrightarrow{t=10s} \begin{cases} 0 = 10v_A - 300 \Rightarrow v_A = 30 \text{ m/s} \\ 450 = 10v_B + 300 \Rightarrow v_B = 15 \text{ m/s} \end{cases}$$

$$\Rightarrow x_A = 30t - 300, x_B = 15t + 300$$

(ب) خودروها در لحظه ای به هم می رسند که: $x_A = x_B$

$$x_A = x_B \Rightarrow 30t - 300 = 15t + 300 \Rightarrow 15t = 600 \Rightarrow t = 40 \text{ s}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x_A = 30 \times 40 - 300 \\ x_B = 15 \times 40 + 300 \end{cases} \Rightarrow x_A = x_B = 900 \text{ m}$$

در لحظه $t = 40s$ و در مکان $900m$ به هم می‌رسند.

۲۴ الف

$$x = t^2 - 3t^2 + 4$$

$$\begin{cases} t = 0s \Rightarrow x(0s) = 4m \\ t = 2s \Rightarrow x(2s) = 2^2 - 3 \times 2^2 + 4 = 0m \end{cases}$$

$$v_{av} = \frac{x(2s) - x(0s)}{2s - 0s} = \frac{0m - 4m}{2s} = -2m/s$$

ب